Haderslev Kommune

Naturstyrelsen
Felstedvej 14
6300 Gråsten

Haderslev Kommune
Teknik og Klima
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Dir. tlf. 61 15 34 64
nijd@haderslev.dk

3. juni 2025 • Sags nr.: 25/2179 • Sagsbehandler: Nikola Jerosch Dybbroe

Landzonetilladelse

Haderslev Kommune giver hermed tilladelse til:

- Etablering af i alt 5 stk. paddevandhuller, fordelt på følgende måde:
  - 1 stk. på matr. nr. 349, Skovby, Vedsted på ca. 1.600 m^2 (sø 2)
  - 1 stk. på matr. nr. 496, Skovby, Vedsted på ca. 900 m^2 (sø 5)
  - 3 stk. på matr. nr. 498, Skovby, Vedsted på hhv. 1.900, 1.100 og 570 m^2 (sø 1, 3 og 4)

Tilladelsen er meddelt med følgende vilkår:

1. Bredderne ved søerne må ikke være stejlere end 1:5.
2. Det opgravede fyld skal udjævnes med en maksimal terrænregulering på ½ m på de omgivende arealer eller bortkøres, så der ikke fremkommer volde eller lignende. Enkelte steder må opgravet sandjord dog udlægges i mindre forhøjninger på op til 1 meter med formålet om at danne et mikrohabitat.
3. Søerne skal etableres uden øer.
4. Der må ikke udsættes fisk eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller lignende. (Dette kan forringe chancerne for de naturligt hjemmehørende arter i at indvandre til søen).
5. Der må ikke fodres i eller indenfor 20 meter af søerne. (For at forhindre næringsstof-tilførslen til søen)

Tilladelsen

- Er offentliggjort den **3. juni 2025** på Høringer og afgørelser af Haderslev Kommune - www.haderslev.dk/demokrati/hoeringer-og-afgoerelser**.**
- kan først udnyttes, når der er gået 4 uger fra offentliggørelsen, og såfremt der ikke er klaget over tilladelsen. Hvis tilladelsen er blevet påklaget, vil Haderslev Kommune orientere dig herom.
- er givet i medfør af planlovens § 35 og på baggrund af ansøgning - modtaget 22. januar 2025, med senere supplerende materiale.
- bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 5 på hinanden følgende år jf. planlovens § 56, stk. 2.

Vær opmærksom på:

- at Museum Sønderjylland vurderer, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for planområdet til etablering af vandhullerne. Museet anbefaler en forundersøgelse.
- At der kan ligge markdræn på de arealer, hvor søerne etableres. Dette ser ud til at være tilfældet ved sø 1, men eventuel også ved de andre søer. Hvis dræn , som ikke er enkeltmandsvandløb, ændres, herunder nedlægges og omlægges, vil det som udgangspunkt kræve en godkendes efter vandløbsloven.
- At sø 5 ligger med kort afstand til en fortidsmindebeskyttelseslinje. Søen må ikke være omfattet af det beskyttede areal uden tilladelse.
- At sø 2 ligger med kort afstand til et beskyttet dige. Beskyttede diger må ikke ændre tilstanden.
- at det ansøgte kan kræve, at du indhenter andre tilladelser efter anden lovgivning.

Denne tilladelse indeholder følgende afsnit:

Indhold

Landzonetilladelse....1
1 Redegørelse....3
2 Kommunens vurderinger....10
3 Klagemulighed og offentliggørelse....11
Bilag 1 Gennemgang af berørte kommuneplanretningslinjer m.v. 12
Bilag 2 Klagevejledning....15
Bilag 3 Uddrag af relevant lovgivning....16
Bilag 4 Arkæologiske udtalelse af Museum Sønderjylland....20
Bilag 5 Beskrivelsen af kulturhistoriske fortidsminder og kulturmiljøet....21

1 Redegørelse

- Naturstyrelsen har ansøgt om tilladelse til etablering af 5 paddevandhuller ved Fredshule på matr. nr. 349, 496 og 498, Skovby, Vedsted.
- Oprindeligt var der ansøgt om 7 paddevandhuller på flere matrikler, men ansøgningen blev revideret til 5 vandhuller, grundet hhv. en fortidsmindebeskyttelseslinje og et rørlagt, offentligt vandløb på søernes arealer.
- Mindst én sø (sø 1) ligger jf. registreringskortet ovenpå nogle markdræn, eventuel flere søer. Drænene skal enten omlægges eller nedlægges efter godkendelse efter Vandløbsloven, før søerne kan etableres.
- Vandhullerne indgår i et naturprojekt af Naturstyrelsen, hvor hensigten er, at de tidligere omdriftsarealer kan udvikle sig til biologiske overdrev. Naturstyrelsen søger dog fortsat landbrugsstøtte på arealerne til afgræsning, hvorfor der ikke sker en ændring i arealets status som landbrugsarealer på en landbrugsejendom.
- det er ligeledes planen at lave mindre beplantninger ved et eksisterende levende hegn samt på de tidligere dyrkede marker og opsætte kreaturhegn. Dette kræver ikke landzonetilladelse.
- Der er tilladt og allerede anlagt en mindre grusparkeringsplads for de besøgende af området i det sydøstlige hjørne af matr. nr. 498 Skovby, Vedsted.

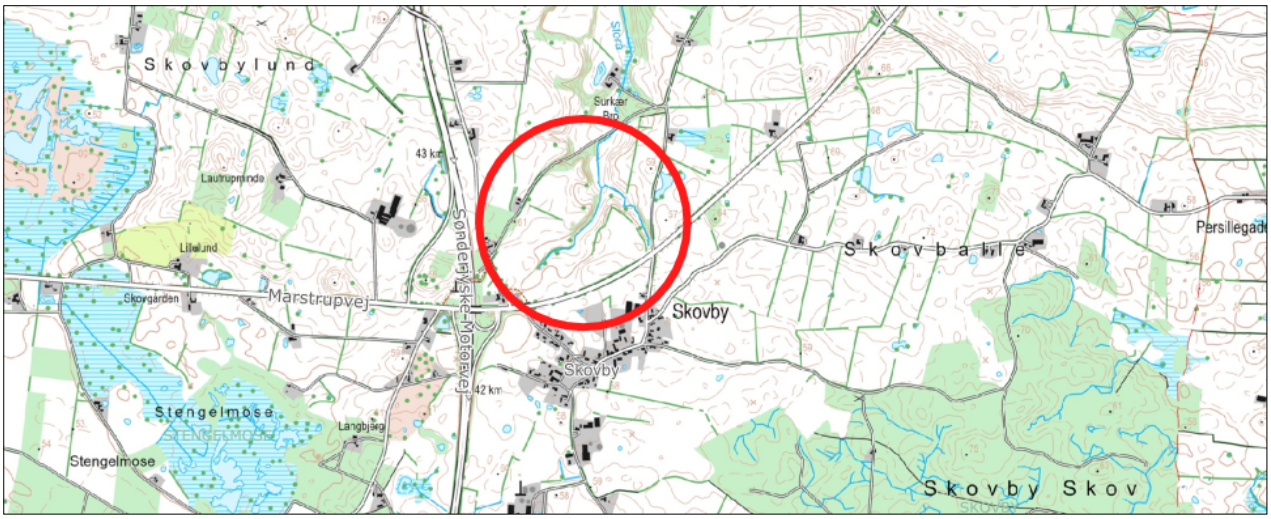

Oversigtskort

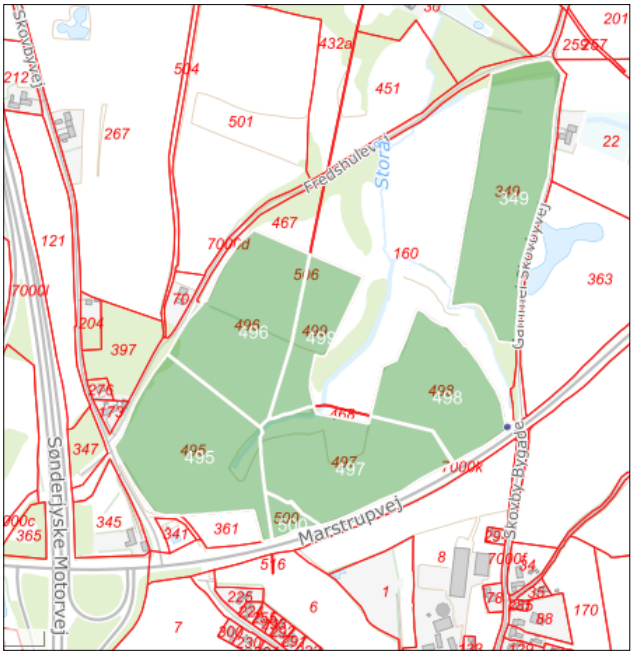

Foroven: Luftfoto

Til venstre: Oversigtskort – Ejendommens matrikler.

1.1 Ansøgning

Udtræk af ansøgning, som er relevant for landzonesagen:

Ansøgning
"...Naturstyrelsen Sønderjylland (herefter NST SDJ) søger hermed om landzonetilladelse til etablering af 5 nye paddevandhuller på tidligere omdriftsarealer ved Fredshule, matr. nr. 349, 495, 496 og 498 Skovby, Vedsted. Vandhullerne etableres på arealer der tidligere har været under landbrugsmæssig drift, men som fremadrettet skal udvikles til naturarealer med afgræsning. Arealerne er ikke § 3 beskyttet.

Baggrund
NST SDJ har i 2020 opkøbt 23 ha omdriftsjord beliggende omkring overdrevsarealet Fredshule, syd for Haderslev ved motorvejsafkørsel 69 (bilag 1). NST SDJ ejer således samlet 33 ha i området. Formålet med opkøbet er at udvide de eksisterende overdrevsarealer, etablere vandhuller til padder og skabe bedre rammer for publikumsbesøg på arealet. NST SDJ har udarbejdet en forvaltningsplan for projektet, som løber fra 2021-2026. Planen beskriver de tiltag som skal udføres, for at give de bedste betingelser for at de tidligere omdriftsarealer kan udvikle sig til biologiske overdrev. Ét af de vigtigste tiltag i den fremadrettede forvaltning af området er, at der etableres afgræsning på de tilkøbte arealer, så der kan fjernes næringsstoffer fra jorden og den kan blive mere næringsfattig, til gavn for den naturlige overdrevsvegetation.

Ud over afgræsning er planen at etablere i alt 5 paddevandhuller, hvoraf 2 ligger inden for fredningen af Oksevejen, fredningsafgørelse 04010.01. af den 29. august 1968. NST SDJ har sendt en forespørgsel til Fredningsnævnet om behov for dispensation til etablering af vandhuller inden for fredningen. Fredningsnævnet har i brev af den 12. august 2024 meddelt at etablering af vandhuller ikke kræver en dispensation fra fredningen.

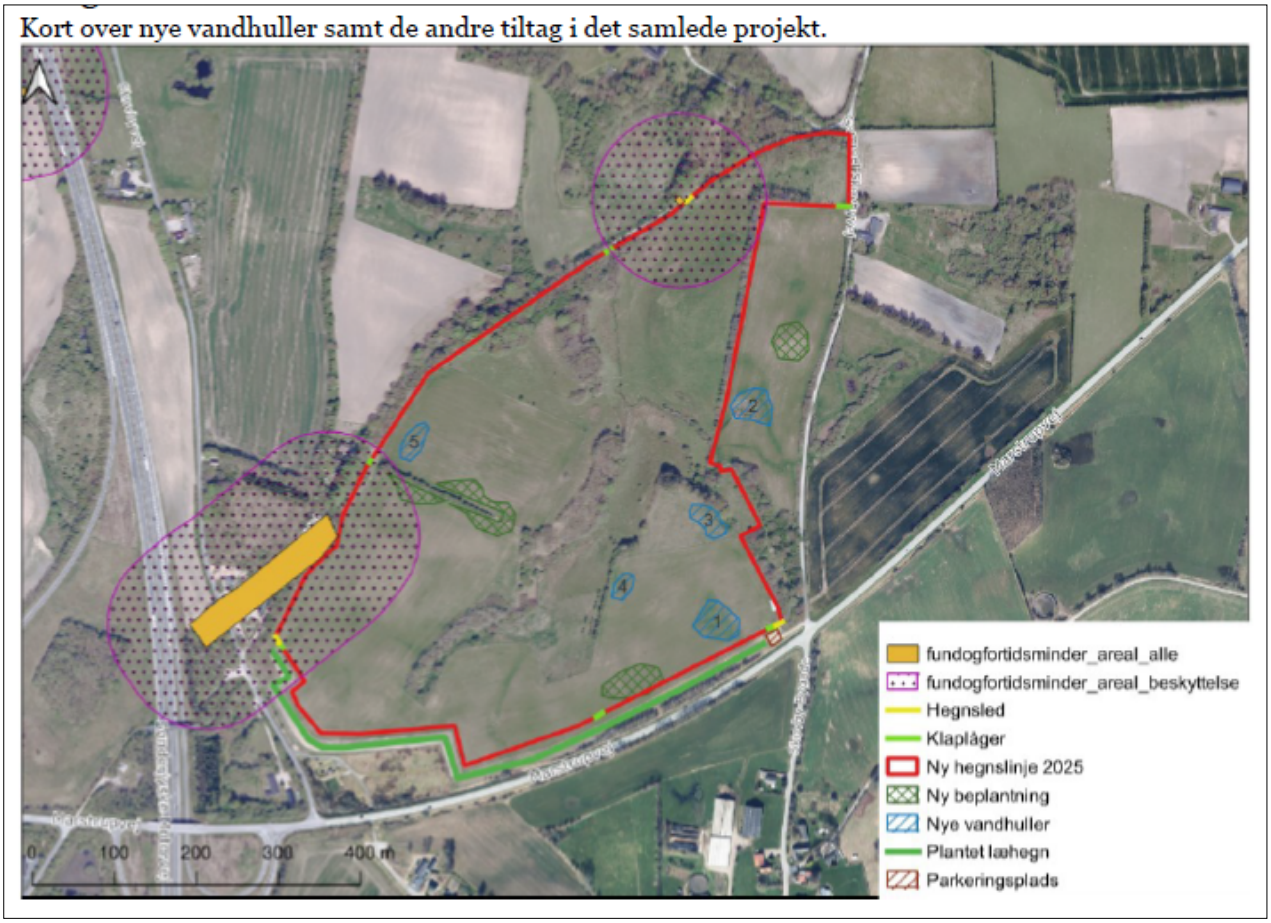

Fra ansøgningen: Kort over nye vandhuller samt de andre tiltag i det samlede projekt

Mårstrupvej
Sønderskovvej
Sønderskovvej
Sønderskov

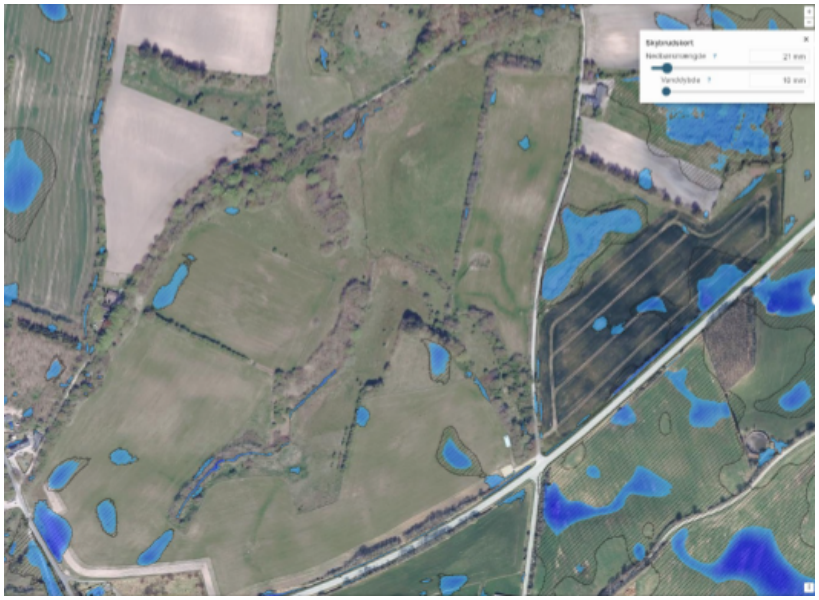

Fra ansøgningen: Kort fra Scalgo, der viser lavninger ved en nedbørsmængde på 21 mm.

1.2 Ejendomsoplysninger

Ejendommen er i BBR/ESR registreret som landbrugsejendom uden bygninger med et grundareal på 31762 m2.

1.3 Planforhold

1.3.1 Lokalplan

Der er ingen

1.3.2 Kommuneplan 2021

- Kommuneplanramme: Der er ingen
- Kommuneplanretningslinjer, der er relevante for det ansøgte:
    - 3.1.1 Særligt værdifulde landbrugsområder
    - 3.4.2 Økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder
    - 3.5.1 De bevaringsværdige landskaber
    - 3.5.2 De større sammenhængende landskaber
    - 4.3.1 Kulturhistoriske værdier (Kulturmiljøer og Kirkeomgivelser)

Vurdering af det ansøgte i forhold til disse se bilag 1.

1.4 Planlovens landzonebestemmelser – hovedformål

Hovedformålet med landzonebestemmelserne er at forhindre spredt bebyggelse i det åbne land og dermed sikre en klar grænse mellem by og land. Samtidig skal planloven bidrage til at udvikle landdistrikterne på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

1.5 Øvrige forhold

1.5.1 Bygge- og beskyttelseslinjer

1.5.1.1 Fortidsminder (Naturbeskyttelsesloven § 18)

Der er registreret fortidsmindebeskyttelseslinjerne på de ansøgte matrikler.

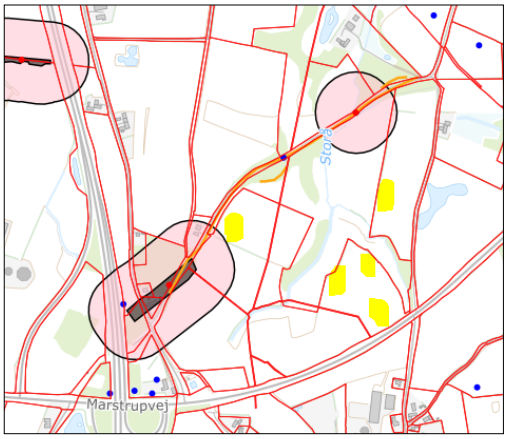

Ingen af vandhullerne er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen, dog ligger sø 5 med kort afstand til én af dem – se kort til venstre.

Se også pkt. 1.5.3 ift. fortidsminder og Museum Sønderjyllands vurdering.

Se lovgivningen i bilag 3.

Til venstre: Kort over fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinjer..
Det lyserøde areal er fortidsmindebeskyttelseslinjen.
Ikke-fredede fortidsminder er markeret med blå prikke.
De gule markeringer er placeringerne af søerne.

1.5.2 Grund- og drikkevandsinteresser

Det ansøgte er beliggende i et område med drikkevandsinteresser.
Det er beliggende i et indvindingsopland for et alment vandværk (Eskærhøj Vv).

I forhold til grundvandsinteresserne vil det ansøgte ikke konflikte, da der hverken udlægges nye erhvervsarealer eller er tale om virksomhedstyper, der sædvanligvis har oplag af, anvender eller frembringer forurenende stoffer eller stofgrupper, der er mobile i forhold til grundvandet.

Det vurderes, at etableringen af søerne på tidligere markarealer vil have en positiv effekt på grundvandskvaliteten i området i forhold til at tidligere anvendelse var marker i omdrift,

1.5.3 Fortidsminder

Der er registreret ikke-fredede fortidsminder og to fortidsmindebeskyttelseslinjer på nogle af de ansøgte matrikler og i den nærmere omgivelse – se kort under pkt. 1.5.1.

Museum Sønderjylland er anmodet om bemærkninger i relation til forekomsten af eventuelle fortidsminder. Museet oplyser følgende (se hele vurderingen i bilag 4):

"Tæt omkring området er der registreret flere væsentlige, jordfaste fortidsminder.
Umiddelbart vest for planområdet ligger det føromtalte fredede fortidsminde Skovbybatteriet, som er en del af det tyske 1. verdenskrigs befæstningslinje.....

1.5.3.1 Museet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for planområdet til etablering af vandhullerne. Såfremt der anvendes dybdegående jordbearbejdning (eks. reolpløjning) til etablering af læhegnet anbefales også her en arkæologisk forundersøgelse.
Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet samlet overstiger 5000 m2, skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre. De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi."

1.5.3.2 Kulturhistorisk udtalelse

Kulturhistorisk beskrivelse af Museum Sønderjylland om fortidsminderne Skovby Batteri og Surkær Bro kan ses i bilag 5. Alle søer ligger uden for de tilhørende fortidsmindebeskyttelseslinjerne. Museet udtaler sig i denne sammenhæng om læhegn og kreaturhegn, som ikke kræver landzonetilladelse.

1.5.4 Habitatvurdering

Projektområdet ligger ikke i et Natura 2000-område.
Nærmeste Natura 2000-område er nr. 92 Pamhule Skov og Stevning Dam, som ligger ca. 3 km nordøst for projektområdet.

Haderslev Kommune har vurderet, at projektet ikke påvirker Natura 2000-området væsentligt, på grund af projektets omfang og karakter samt afstand til Natura 2000-området

1.5.5 EF-habitatdirektivets bilag IV arter

Naturstyrelsens vurdering i ansøgningen:
"Der er ikke kendskab til bilag IV-arter i området og en søgning på arter.dk viser heller ingen registreringer af beskyttede arter inden for projektområdet."

Det vurderes, at projektets aktiviteter ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af levesteder og bestande af danske bilag IV arter, idet der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, etableres anlæg, eller forekommer udledninger, som kan antages at ville få sandsynlig væsentlig negativ indflydelse, der yderligere vil påvirke de beskyttede arter. Detaljeret kendskab til de enkelte arters forekomst i området haves dog ikke.

1.5.6 Fredningen

To af de ansøgte vandhuller ligger på placeringer, som er omfattet af fredningen Oksevejen (fredningsafgørelse 04010.01. af den 29. august 1968., fredning af strækninger af den gamle Oksevej i Hoptrup og Vedsted sogne).

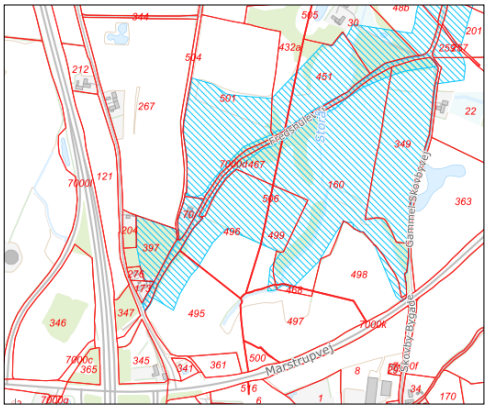

Fredningsnævnet svar på forespørgslen om krav til dispensation nedenfor betyder, at etableringen af de to omfattede vandhuller ikke kræver en dispensation fra fredningen (Fredningsnævnet):
:
"Fredningsnævnet har den 29. juli 2024 modtaget en forespørgsel fra Naturstyrelsen Sønderjylland angående naturområdet Fredshule.

Det fremgår heraf, at man ønsker fredningsnævnets stillingtagen til, om
1) udvidelse af den eksisterende afgræsning,
2) etablering af to nye paddevandhuller på matr.nr. 349, 495 og 496, Skovby, Vedsted, og
3) diverse mindre beplantninger

inden for det fredede område vil kræve en dispensation fra fredningsbestemmelserne.
Fredningsnævnet er enig med Naturstyrelsen Sønderjylland i, at tiltagene under punkt 1 og 2 ikke kræver en dispensation fra fredningen.
Henset til fredningens direkte forbud mod ny beplantning, og idet de planlagte tiltag under punkt 3 trods alt har et ikke ubetydeligt omfang (det anføres blandt andet, at der skal plantes nye træer), er det imidlertid fredningsnævnets opfattelse, at gennemførelsen af det under punkt 3 beskrevne vil kræve, at der dispenseres fra fredningen."

1.5.7 Flyvesikkerhed – 13 km buffer omkring Flyvestation Skrydstrup

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens (nu: Etablissement- og Terrænkommandoens) svar på anmodning om udtalelse vedr. ansøgning om landzonetilladelse til 7 søer på matr.nr. 349, 495, 496, 497 og 498, Skovby, Vedsted. Haderslev Kommune har ved ref. fremsendt anmodning om udtalelse vedr. ansøgning om landzonetilladelse til 7 søer på matr.nr. 349, 495, 496, 497 og 498, Skovby, Vedsted.

Ejendomsstyrelsen bemærker indledningsvist, at antallet og størrelse på vandhullerne har et omfang, som i en anden placering ville give anledning til betænkeligheder. Da vandhullerne ønskes placeret tæt på et større vådområde, samt at de placeret i et område, som sjældent overflyves i lav højde, vurderes de ikke at ville komme til at udgøre en flyvesikkerhedsmæssig risiko. Ejendomsstyrelsen har således ingen bemærkninger til sagen.

1.5.8 Beskyttet natur (§ 3)

De fem ansøgte paddevandhuller ligger ikke i registreret beskyttet natur. Naturstyrelsen selv har vurderet, at området, hvor søerne etableres, ikke er omfattet af § 3-natur.

Der er dog registreret beskyttet natur i kort afstand til tre af de fem søer (søerne nr. 2, 3 og 4), herunder mose (grøn) og overdrev (orange) – se kortet med beskyttet natur og søernes placering i gul til højre.

Der må ikke graves i de beskyttede naturarealer og der må ikke tilstandsændres.

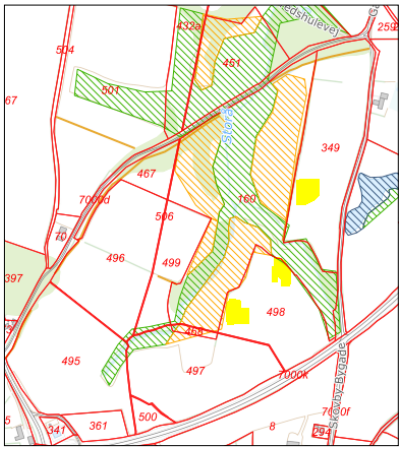

1.5.9 Beskyttede sten- og jorddiger

Sø 2 ligger tæt på et beskyttet dige – se beskyttede diger med orange på kort til højre.
Vær også opmærksom på i forhold til sø 5 på matrikel 496, at der ligger en beskyttet dige i naboskel mod vest (ikke indtegnet). Afstanden er dog umiddelbart forholdsvis stor.

Beskyttede diger må ikke ændre tilstanden.
Der anbefales, at der holdes minimum 5 meter til diget.

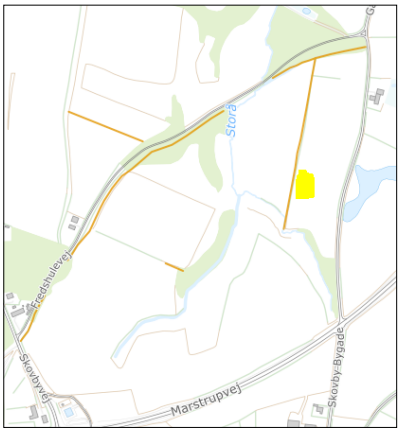

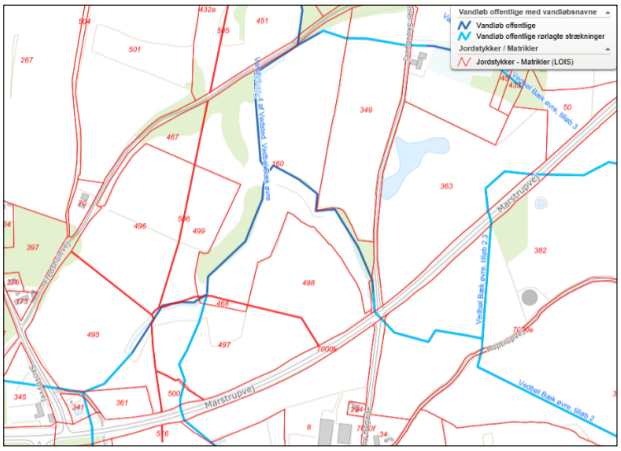

1.5.10 Vandløb

Der er vandløb i nærheden, delvis rørlagte, delvis beskyttede eller begge dele.
Vandløbene virker til at være på god afstand til søerne.
Der anbefales generelt en afstand på ca. 10 meter.

Kortet til højre med vandløb er dog kun vejledende, især for de rørlagte vandløb, hvorfor der skal tages hensyn til disse ved gravearbejdet.

1.5.11 Markdræn

Kortet til venstre viser markdræn, som delvis ligger i nærheden eller på de områder, hvor der etableres vandhuller – se kort til højre. Kortet er dog kun vejledende. Kommunen har ikke nødvendigvis kendskab til alle dræn i området. Dræn, der er vist på kortet kan have en anden placering, eller eksisterer måske ikke længere. Og der kan være andre dræn, der ikke fremgår af kortet. Det er ejers/ansøgers eget ansvar at undersøge for eksistensen af dræn, og sikre at der ikke ødelægges dræn ved etablering af en sø, samt sikre at der er en passende afstand mellem den kommende sø og eksisterende dræn.
En afstand på minimum 8-10 meter mellem sø og dræn vurderes i de fleste tilfælde at være passende.

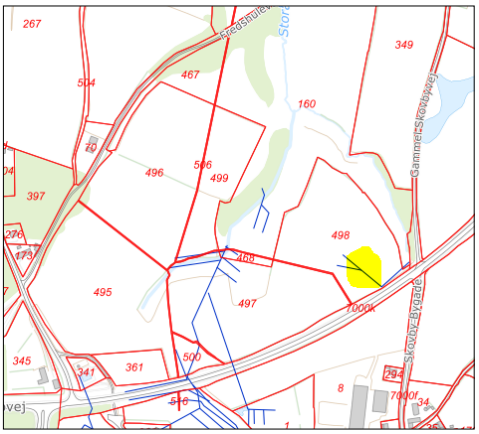

Umiddelbart viser kortet, at sø 1 ligger på et område med dræn (gul markering). Da dette dræn har hydraulisk forbindelse til et vandløb, vil det som udgangspunkt kræve en godkendelse efter Vandløbsloven, at nedlægge eller omlægge drænledninger ved anlæggelse af søen.

1.6 Naboforhold

Der er ikke foretaget naboorientering jfr. § 35 stk. 4 og 5, da der er større afstand til søerne til de omgivende beboelsesbygninger, mindst dog ca. 55 meter, hvorfor det vurderes, at det ansøgte skønnes at have underordnet betydning for naboerne.

2 Kommunens vurderinger

2.1 Krav om landzonetilladelse

Haderslev Kommune vurderer, at det ansøgte kræver landzonetilladelse, idet ejendommen ligger i landzone, og at det ansøgte ikke er omfattet af planlovens § 36 eller 37.

Haderslev Kommune har vurderet – jf. § 35. stk. 2. – at det ansøgte på grund af sit omfang og placering, ikke er lokalplanpligtigt.

2.2 Vurderinger

Haderslev Kommune har ved denne afgørelse lagt vægt på følgende:
I forhold til planlovens generelle sigte om at modvirke spredt bebyggelse i det åbne land, vil det ansøgte ikke konflikte, da der ikke bygges nyt, men der anlægges fem søer, som derimod vil understøtte biodiversiteten. Jf. ansøger (Naturstyrelsen) vil de fem søer indgå i et nyt naturområde med biologiske overdrev på tidligere dyrket landbrugsjord i forbindelse med en forvaltningsplan. Det er vurderet, at de landskabelige værdier ift. udpegninger i kommuneplanen på det ansøgte område ikke påvirkes væsentligt ved etablering af de ansøgte fem søer, da vandhullerne indpasses i det let bølgede bakkelandskab/dallandskab. Nogle af vandhullerne etableres der, hvor der er i forvejen eksisterende lavninger, som fylder sig i en periode om året med vand, således denne tendens underbygges med de nu ansøgte vandhuller på disse steder.
I forhold til at anvende særlig værdifulde landbrugsarealer sker der ingen ændring i arealets status som landbrugsarealer på en landbrugsejendom, da der stadig foregår afgrænsning. Søerne indtager kun et uvæsentligt areal af disse.

Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelse har vurderet, at de fem søer ikke vil påvirke flyvesikkerheden væsentligt.

Det vurderes på ovenstående baggrund, at søerne hverken vil forringe landskabs- eller landbrugsinteresserne og vil forbedre naturværdierne, hvorfor der meddeles tilladelse.

Vilkårene sikrer vigtige landskabs- og naturværdier ved anlæggelse og i levetiden af søerne.

Kommunens konkrete vurderinger i forhold til kommuneplanens retningslinjer m.v. kan ses i bilag 1.

2.3 Konklusion

Ud fra de kendte forudsætninger og under overholdelse af de i denne tilladelse anførte vilkår vurderes det, at det ansøgte ikke vil være i konflikt med:

- planlovens landzonebestemmelser og hovedformål
- relevante retningslinjer i kommuneplanen
- øvrig relevant lovgivning
- hensynet til naboer

3 Klagemulighed og offentliggørelse

Haderslev Kommunes afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsen (se side 1) påklages til Planklagenævnet, jf. klagevejledning. Klagevejledningen ses i bilag 2.
Rettidig klage efter § 58, stk. 1, nr. 1, har opsættende virkning, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet.

Afgørelsen offentliggøres på Haderslev Kommunes hjemmeside - www.haderslev.dk/demokrati/hoeringer-og-afgoerelser.

--0--

For spørgsmål kontakt undertegnede på e-mail nijd@haderslev.dk eller telefon 61 15 34 64.

Venlig hilsen

Nikola Jerosch Dybbroe
Planlægger

Underretning

Kopi af afgørelsen til:

Danmarks Naturfredningsforening
Dansk Ornitologisk Forening
Friluftsrådet
Dansk Fritidsfiskerforbund
Provas

Bilag 1 Gennemgang af berørte kommuneplanretningslinjer m.v.

B1.1 Kommuneplanen

Det ansøgte er berørt af følgende retningslinjer:

Retningslinje	Kort	Vurdering
3.1.1 Særligt værdifulde landbrugsområder I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.		Naturstyrelsen søger fortsat landbrugsstøtte på arealerne til afgræsning, hvorfor der ikke sker en ændring i arealets status som landbrugsarealer på en landbrugsejendom. Søerne har et omfang, som ikke er væsentligt ift. landbrugsarealerne. Det vurderes på denne baggrund, at der ikke er konflikt med retningslinjen.
3.2.2 Områder, hvor skovrejsning er uønsket Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er udpeget på steder, hvor skovrejsning er uforeneligt med andre planlægnings- og beskyttelseshensyn.		Irrelevant, da det ansøgte, som kræver tilladelse efter planloven, ikke er et ønske om skovrejsning.
3.4.2 Økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder I de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal dyr og planters naturlige bevægelsesveje styrkes. Her må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye, større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder. Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det. Bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrugsejendommen undtaget. De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablere sammenhænge mellem eksisterende naturområder. Bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrugsejendommen undtaget.	Søerne 1, 2, 3, 4 og 5 ligger inden for udpegningen for potentielle økologiske forbindelser. 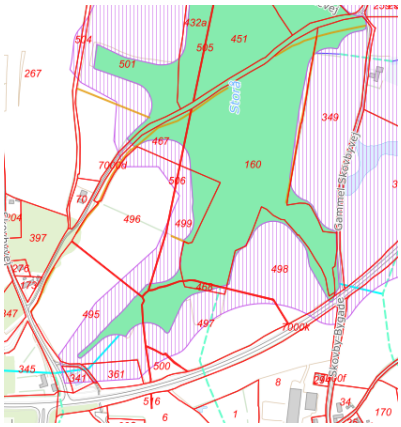 	Søerne har ikke en størrelse, som afskærer bevægelsesvejene for dyr og planter væsentligt. Søerne bidrager tværtimod, at mangfoldigheden af dyr og planter styrkes. Det vurderes på denne baggrund, at der ikke er konflikt med retningslinjen.

3.5.1 De bevaringsværdige landskaber De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri og anlæg tillades, skal det ske ved, at placering, skala, orientering, farvevalg og arkitektur tilpasses det konkrete landskab. Hermed sikres, at landskabets karakter, herunder de geologiske, kulturhistoriske, oplevelsesmæssige værdier ikke forringes. Ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse inden for bevaringsværdige landskaber skal så vidt muligt tilpasses landskabets karakter. Større byggerier og anlæg uden for de bevaringsværdige landskaber må ikke forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige landskaber. Nye initiativer vil blive vurderet i forhold til landskabspåvirkningen af landskabets karakter, landskabstype og kystorientering. Du finder her et link til Landskabskarakteranalyse for Haderslev Kommune. Du kan også finde rapporten via https://kommuneplan2021.haderslev.dk/media/2615/haderslevkommune-landskabsrapport-dec-2021.pdf	Skovby Skov og Hyttelkobbel samt Hoptrup Tunneldal med Slivsø og Vedbøl Sø Landskabstype: Bakkelandskab Landskabstype for sø 2: Dallandskab	Det vurderes, at vandhullerne indpasses i det let bølgede bakkelandskab/dallandskab. Der er i forvejen eksisterende lavninger, som fylder sig i en periode om året med vand, således denne tendens underbygges med de nu ansøgte vandhuller. Det vurderes derfor, at der ikke er konflikt med retningslinjen.
3.5.2 De større sammenhængende landskaber De større sammenhængende landskaber skal som udgangspunkt friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, som slører de visuelle og landskabelige sammenhænge, påvirker landskabernes uforstyrrede karakter og som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne. Inden for de større sammenhængende landskaber tillades større byggerier og større tekniske anlæg kun, hvis de ved placering og udformning kan indpasses i landskabet, så de ovenstående hensyn varetages.	Hoptrup Tunneldal: Søerne 1, 2, 3 og 4 er omfattet af retningslinjen.	Det vurderes, at søerne i de ansøgte størrelser ikke vil påvirke værdifulde landskabssammenhængene væsentligt eller vil ændre på den uforstyrrede karakter.. Søerne er hverken større byggeri eller tekniske anlæg. Det vurderes derfor, at der ikke er konflikt med retningslinjen.

4.3.1 Kulturhistoriske værdier (Kulturmiljøer og Kirkeomgivelser) Inden for de udpegede kulturmiljøer må der kun planlægges for og udføres aktiviteter inden for byggeri, anlæg, råstofgravning med videre, hvis der tages hensyn til de kulturhistoriske bevaringsværdier, og det kan godtgøres, at de beskyttelses- og bevaringsmæssige interesser sikres. Kirkeomgivelser Inden for kirkeomgivelserne må der kun planlægges for og udføres aktiviteter inden for byggeri, anlæg, råstofgravning m.v., hvis der tages hensyn til kirkernes landskabelige beliggenhed, samspil med det nære bebyggelsesmiljø eller udsigten til og fra kirken, og det kan godtgøres, at de beskyttelsesmæssige og bevaringsmæssige interesser ikke tilsidesættes.	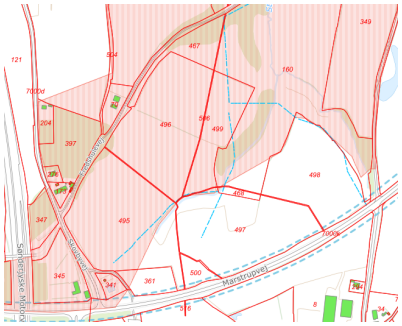 KP21 Værdifulde kulturmiljøer: Forhistorisk / Middelalder / Nyere tid Oksevejen/Hærvejen-Æ Vold - forsvarsvold fra oldtiden og gammel færdselsrute To (nr. 2 og 5) af de fem ansøgte søer er omfattet af kulturmiljøets afgrænsning.	Anlæggelse af to søer i den ansøgte størrelse vurderes ikke vil påvirke kulturmiljøet, Oksevejen/Hærvejen, væsentligt. Søerne er uden for fortidsmindebeskyttelseslinjerne for Surkær Bro (en del af hærvejen) og Skovby Batteri – se museets kulturhistorisk beskrivelse af disse fortidsminder og kulturmiljøbeskrivelsen i bilag 5.
6.1.1 Støjkonsekvenszone i Haderslev Kommune Støjbelastede områder må ikke udlægges til støjfølsom anvendelse. Omkring anlæg eller aktiviteter, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, udlægges støjkonsekvenszoner, hvor der kan forekomme støjniveauer, der overskrider de vejledende grænseværdier. I støjkonsekvens zoner kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse (som f.eks. boliger), før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt. Der udlægges støjkonsekvenszoner om planlagte og allerede eksisterende arealer og anlæg for: • Overordnede veje • Jernbaner • Lufthavne • Vindmøller • Motorbaner • Skydebaner • Grusgravområder • Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav • Forsvarets skydebaner, øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner samt militære flyvestationer.	Nogle af søerne er omfattet af støjkonsekvenszonen for støj fra motorvejen og Marstrupvej.	Det vurderes, at det ikke er relevant, da det primære formål med søerne ikke er det rekreative for mennesker, men at understøtte biodiversitet og oprettelse af natur jf. ansøgningen. Søerne i sig selv er ikke en støjfølsom anvendelse. Det vurderes derfor, at der ikke er konflikt med retningslinjen.

Bilag 2 Klagevejledning

Lov om planlægning

Afgørelser truffet i henhold til § 35, stk. 1 i lov om planlægning, (jf. lovbekendtgørelse nr. 223 af 01.03.2024 med senere ændringer) kan påklages til Planklagenævnet, jf. § 58, stk. 1 nr. 1.

Klageberettigede efter § 58 er miljøministeren og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald, jf. § 59, stk. 1. Klageberettigede er endvidere jf. 59, stk. 2, landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, på betingelse af:

at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og
at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til her: www.naevneneshus.dk.
Du logger på ligesom du plejer. Typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage skal være indgivet inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. I tilfælde, hvor en afgørelse træffes indirekte og således ikke meddeles eller offentliggøres, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren har fået kendskab til afgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Dette følger af bekendtgørelse nr. 130 af 28. januar 2017 §2 om udnyttelse af tilladelser, frist for indgivelse af klage, mv.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. (privatperson) eller 1800 kr. (for virksomheder og organisationer). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Et indbetalt gebyr tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Planklagenævnets kompetence.

Planklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Planklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. Se betingelser for at blive fritaget her.

Planklagenævnets afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Hvis du ønsker kommunens eller klagemyndighedens afgørelse prøvet ved domstolene, skal du anlægge sag inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. For afgørelser, der er offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen, jf. § 62 i Lov om planlægning.

Der henvises i øvrigt til Planklagenævnet hjemmeside https://naevneneshus.dk/

Bilag 3 Uddrag af relevant lovgivning

Planloven - Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 223 af 01.03.2024 med senere rettelser.

§ 1 Loven skal sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Stk. 2. Loven tilsigter særlig,
1) at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokalsamfund,
2) at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber,
3) at skabe gode rammer for erhvervsudvikling og vækst,
4) at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi,
5) at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges,
6) at offentligheden i videst muligt omfang inddrages i planlægningsarbejdet, og
7) at alsidighed i boligsammensætningen fremmes gennem mulighed for planlægning for almene boliger i byerne.

§ 35. I landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. dog §§ 5 u og 36-38. Ved kommunalbestyrelsens tilladelse efter 1. pkt. kan der lægges særlig vægt på kommuneplanens retningslinjer for omdannelseslandsbyer, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 24. Ved kommunalbestyrelsens tilladelse efter 1. pkt. kan der endvidere lægges særlig vægt på en øudviklingsplan, jf. § 5 b, stk. 10.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 til udstykning, bebyggelse eller ændret anvendelse, som er omfattet af reglen om lokalplanpligt i § 13, stk. 2, kan først meddeles, når de fornødne bestemmelser i kommuneplanen er endeligt vedtaget og den fornødne lokalplan er offentligt bekendtgjort.

Stk. 3. For arealer i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder, jf. § 5 a, må tilladelse efter stk. 1 kun meddeles, hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne, jf. dog §§ 4 a og 5.

Stk. 4. Tilladelser efter stk. 1 kan først meddeles, når der er forløbet 2 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 4 gælder ikke, hvis det ansøgte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne.

Stk. 6. Ansøgeren skal have skriftlig meddelelse om afgørelser efter stk. 1.

Stk. 7. En afgørelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om kredsen af klageberettigede efter § 59 og om regler for indgivelse og behandling af klage.

Stk. 8. Tilladelser efter stk. 1 skal offentliggøres. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Offentliggørelse kan dog undlades, hvis tilladelsen er i overensstemmelse med en offentligt bekendtgjort lokalplan.

Stk. 9. Offentliggørelsen af en tilladelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om kredsen af klageberettigede efter § 59 og om regler for indgivelse og behandling af klage.

Stk. 10. Kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse efter stk. 1 til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger i landzone, som er egnede hertil. Det er en forudsætning, at boligenhederne indrettes uden væsentlig om- eller tilbygning. De nye boligenheder er ikke omfattet af retten til at udvide til 500 m2 efter § 36, stk. 1, nr. 10, og kan ikke overgå til anvendelse til fritidsboliger efter § 36, stk. 1, nr. 11.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse efter stk. 1 til etablering af op til otte glampingenheder i form af luksustelte el.lign. samt trætophytter, der placeres samlet og i nærheden af eksisterende bebyggelse ved en veletableret, større turistattraktion eller en veletableret, større virksomhed med væsentlige besøgsaktiviteter, som ikke allerede omfatter udlejning af hus eller husrum til overnattende gæster. Tilladelsen tidsbegrænses til maksimalt 5 år.

Stk. 12. Kommunalbestyrelsen kan under hensyn til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre mobildækning i hele landet meddele tilladelse efter stk. 1 til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer taler afgørende imod placeringen.

§ 35 a. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde meddele tilladelse efter § 35 til udvidelse eller ændring af eksisterende vognmandsvirksomheder, der før den 15. juni 2017 har ligget på stedet i en længere årrække.

§ 36. Tilladelse efter § 35, stk. 1, kræves ikke til:

1) Udstykning efter § 10, stk. 1 og 3, i lov om landbrugsejendomme, til samdrift med en bestående landbrugsejendom.
2) Udstykning af en skovejendom efter § 6, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om landbrugsejendomme.
3) Byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for driften af den pågældende landbrugsejendom, landbrugsbedrift, bortset fra husdyranlæg, eller skovbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, jf. dog stk. 2.
4) Mindre byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for driften af eksisterende dambrug på en landbrugsejendom.
5) Ibrugtagen af bebyggelse eller arealer til landbrug eller skovbrug eller til brug for udøvelse af fiskerierhvervet.
6) Udstykning, byggeri eller ændret anvendelse i det omfang, dette er påbudt i en afgørelse efter §§ 19 d-19 f eller bestemt i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller udtrykkeligt er tilladt i en lokalplan, der er tilvejebragt efter reglerne i denne lov.
7) Indvinding af råstoffer i jorden.
8) Opførelse af garager, carporte, udhuse, drivhuse og lignende bygninger på højst 50 m2, når disse opføres i tilknytning til enfamiliehuse eller sommerhuse og byggeriet ikke medfører oprettelse af en ny bolig.
9) Byggeri, der i bygningsreglement er fritaget for krav om byggetilladelse, og som etableres til brug for offentlige trafik-, forsynings- eller varslingsanlæg eller radio- og tv-modtagelse.
10) Til- og ombygning af helårshus, hvorved husets samlede bruttoetageareal ikke overstiger 500 m2, jf. dog stk. 7.
11) Helårsboligs overgang til anvendelse som fritidsbolig.
12) Genoptagelse af helårsbeboelse af boliger, som midlertidigt har været anvendt til fritidsformål i henhold til en tilladelse i medfør af § 41 a eller et af kommunalbestyrelsen meddelt samtykke i medfør af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.
13) Udstykning, der foretages på grundlag af en erhvervelse efter lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven) til et regionalt jordkøbsnævns formål.
14) Opførelse eller indretning i eksisterende bebyggelse af en bolig på en landbrugsejendom, hvis areal overstiger 30 ha, når den nye bolig skal benyttes i forbindelse med et generationsskifte eller til en medhjælper.
15) Tilbygning med indtil 500 m2 på en ejendom, jf. stk. 4 og § 37, stk. 1, til udvidelse af en mindre erhvervsvirksomhed i det åbne land, som lovligt er etableret i en tidligere landbrugsbygning.
16) Tilbygning til en mindre butik i landzone, der er etableret i en overflødiggjort bygning, når butikkens samlede bruttoetageareal efter udvidelsen ikke overstiger 250 m2, jf. stk. 5.
17) Antennesystemer til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet med tilhørende frekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene m.v., når bebyggelsens højde ikke dermed forøges.
18) En pensionists personlige ret til at benytte en fritidsbolig, herunder en lokalplanlagt fritidsbolig, til helårsbeboelse, når pensionisten har ejet ejendommen i 1 år, jf. dog stk. 8-11.
19) Teknikskabe eller teknikhuse i neutrale farver med en grundplan på maksimalt 2 m2 og en højde på maksimalt 3 m til brug for de antenner, der er nævnt i nr. 17, og som opsættes på eller umiddelbart ved masten, siloen eller skorstenen m.v.
20) Tilbygning med indtil 500 m2 på en ejendom til udvidelse af en erhvervsvirksomhed i landzone, som lovligt er etableret i en overflødiggjort bygning, jf. dog stk. 5 og § 37, stk. 2.
21) Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Stk. 2. Der kræves dog tilladelse efter § 35, stk. 1, for så vidt angår beliggenheden og udformningen af bygninger som omhandlet i stk. 1, nr. 3 og 14, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Nye beboelsesbygninger omfattet af stk. 1, nr. 3, kan etableres op til 50 m væk fra eksisterende bebyggelse. Det skal dog ske ud fra kommunalbestyrelsens konkrete vurdering, således at afstanden har en passende proportionalitet med bebyggelsernes størrelse. For så vidt angår gyllebeholdere, skal der meddeles tilladelse til en af hensyn til markdriften ønsket placering, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur og miljø samt naboer afgørende taler imod placeringen. En tilladelse skal være betinget af, at gyllebeholderen afskærmes med beplantning, og at gyllebeholderen skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.

Stk. 3. Der kan kun i særlige tilfælde meddeles tilladelse efter § 35, stk. 1, til frastykning af en bolig, der er opført på en landbrugsejendom i henhold til bestemmelsen i stk. 1, nr. 14.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 14 og 15, gælder ikke inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen efter naturbeskyttelsesloven.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 16 og 20, gælder ikke inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen efter naturbeskyttelsesloven og i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder.

Stk. 6. Stk. 1 finder ikke anvendelse på campinghytter.

Stk. 7. Medmindre kommunalbestyrelsen ved samtykket bestemmer andet, finder stk. 1, nr. 10, ikke anvendelse på boliger, hvor anvendelsen på grundlag af en tilladelse i medfør af § 41 a eller et meddelt samtykke efter lov om midlertidig regulering af boligforholdene kan veksle mellem helårsbeboelse og fritidsbeboelse.

Stk. 8. Ved pensionist efter stk. 1, nr. 18, forstås den i § 41, stk. 2, omhandlede personkreds.

Stk. 12. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 18, gælder ikke inden for støjkonsekvensområder omkring lufthavne reguleret efter denne lov, sikkerhedszoner omkring risikovirksomheder og forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner. Hvis kommunalbestyrelsen meddeler en pensionist en personlig tilladelse efter § 35, stk. 1, til at benytte en fritidsbolig til helårsbeboelse inden for områderne nævnt i 1. pkt., kan fastsatte vilkår for virksomheder i regler eller afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven ikke skærpes som følge af denne benyttelse af boligen.

§ 37. Bygninger, der ikke længere er nødvendige for driften af en landbrugsejendom, kan uden tilladelse efter § 35, stk. 1, tages i brug til håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker, liberale erhverv, forenings- og fritidsformål og en bolig, jf. dog stk. 4 og 6, samt lager- og kontorformål m.v. på betingelse af:

1) at virksomheden eller boligen etableres i bestående bygninger, der ikke om- eller tilbygges i væsentligt omfang,
2) at bygningerne ikke er opført inden for de seneste 5 år, og
3) at byggeriet ikke er opført uden landzonetilladelse i henhold til § 36, stk. 1, nr. 3, som erhvervsmæssigt nødvendigt for en bedrift.

Stk. 2. Andre overflødiggjorte bygninger end de i stk. 1 nævnte kan uden tilladelse efter § 35, stk. 1, tages i brug til håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker, liberale erhverv, forenings- og fritidsformål og en bolig, jf. dog stk. 4 og 6, samt lager- og kontorformål m.v., hvis

1) virksomheden eller boligen etableres i bestående bygninger, der ikke om- eller tilbygges i væsentligt omfang,
2) bygningen ikke er opført inden for de seneste 5 år og
3) bygningen ikke er beliggende inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen eller i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder.

Stk. 3. I tilknytning til de bygninger, der er nævnt i stk. 1, kan der endvidere etableres et mindre ikke skæmmende oplag efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse.

Stk. 4. Er der flere tidligere bygninger på en ejendom, kan der kun etableres en bolig efter stk. 1 og 2 i én af disse bygninger.

Stk. 5. Der kan ikke efter stk. 1 og 2 indrettes mindre butikker og en bolig i overflødiggjorte bygninger, der er beliggende inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen.

Stk. 6. Der kræves dog tilladelse efter § 35, stk. 1, til ændret anvendelse af bygninger som omhandlet i stk. 1 og 2 i følgende områder:

1) Statsligt og kommunalt udpegede støjkonsekvensområder omkring flyvepladser godkendt efter luftfartslovens § 55, lægehelikopterflyvepladser, militære flyvepladser, forsvarets skydebaner, forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner og vindmøller og
2) de af kommunalbestyrelsen udpegede konsekvensområder omkring tekniske anlæg, vindmøller og støjende fritidsanlæg m.v., jf. § 11 a, stk. 1, nr. 30.

§ 38. Anvendelse af bygninger til den virksomhed, der er nævnt i § 37, må kun ske efter forudgående anmeldelse til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen skal påse, om betingelserne efter § 37 er opfyldt. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke har gjort indsigelse inden 2 uger fra den dag, anmeldelsen er modtaget, kan bygningerne tages i brug.

Stk. 2. Opførelse af byggeri i henhold til § 36, stk. 1, nr. 3 og 4, må kun ske efter forudgående anmeldelse til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen skal påse, om betingelserne efter § 36, stk. 1, nr. 3, er opfyldt, og vurdere, om byggeriet opføres som erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift eller for den landbrugsbedrift, som består af den pågældende ejendom og andre ejendomme og arealer. Har kommunalbestyrelsen ikke gjort indsigelse inden 2 uger fra den dag, anmeldelsen er modtaget, kan byggeriet opføres. For de byggerier, der er nævnt i § 36, stk. 1, nr. 4, er fristen for kommunalbestyrelsens indsigelse dog 45 dage.

§ 56
Stk. 2. En tilladelse efter § 35, stk. 1, bortfalder, medmindre andet udtrykkeligt fremgår af tilladelsen, hvis den ikke er udnyttet, inden 5 år efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 5 på hinanden følgende år, jf. dog § 4 a, stk. 8, og § 5, stk. 3.
Stk. 3 Kommunalbestyrelsen kan i tilladelser efter § 35, stk. 1, fastsætte en længere frist end 5 år, dog maksimalt 10 år, til genopførelse af en bolig, såfremt der samtidig stilles krav om nedrivning af den hidtidige bolig.

§ 58 Til Planklagenævnet kan påklages:
1) Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 35, stk. 1, jf. dog § 4 a, stk. 4, og § 5, stk. 4.
3) Kommunalbestyrelsens afgørelser om andre forhold, der er omfattet af denne lov og regler udstedt i medfør af loven, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.

Naturbeskyttelsesloven – Lov om naturbeskyttelse, jf. lov Bek. nr. 1392 af 04/10/2022

§ 18 FORTIDSMINDER
Der må ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

§ 65
Stk. 2 Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 3, stk. 1-3, og § 18, stk.1. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra ministeren, før der træffes afgørelse vedrørende § 18, stk. 1.

Databeskyttelsesloven - Rettigheder efter Lov om behandling af personoplysninger (lov nr. 502 af 23. maj 2018 med senere ændringer) - også kaldet Databeskyttelsesloven

Databeskyttelsesloven giver borgere nogle rettigheder i forhold til de oplysninger, Haderslev Kommune indsamler om dig og din ejendom, og som kommunen behandler på edb eller i manuelle registre.

Indsamling og registrering af oplysninger
Kommunen har ret til at indhente oplysninger i forbindelse med de sager, som skal behandles af kommunen.

I kommunens sagsdokumentsystem registreres oplysninger, som omfatter adresse, matr.nr. og sagsindhold, herunder sagsparter.

Videregivelse af oplysninger
De oplysninger, kommunen indsamler, kan blive udvekslet mellem region, nabokommuner og styrelser i det omfang, data skal anvendes ved flere myndigheders administration efter Planloven.

Ved aktindsigt kan der blive udleveret oplysninger fra registeret.

Oplysninger kan også videregives til statistiske eller forsikringsmæssige formål.

Oplysningerne kan, eller er, eller vil blive gjort offentlig tilgængelige på Haderslev Kommunes hjemmeside og Planinfo.dk.

Indsigt i oplysninger
Borgere kan henvende sig til kommunen og få oplyst, om Haderslev Kommune behandler oplysninger om dem og i så fald, hvilke oplysninger der anvendes, hvad formålet er, hvor oplysningerne stammer fra, og hvem der modtager oplysningerne.

Ret til at gøre indsigelse over for behandling af oplysninger
Hvis man opdager, at der er fejl i de oplysninger, kommunen behandler, eller hvis oplysningerne er vildledende, kan man gøre opmærksom på det. Haderslev Kommune kan så rette oplysningerne.

Klage over Haderslev Kommunes behandling af oplysninger
Hvis man mener, at kommunen ikke har tilgodeset ens rettigheder efter Persondataloven, eller hvis man i øvrigt vil vide mere om rettigheder efter loven, kan henvendelse ske til Haderslev Kommune, Christian X's Gade 39, 6100 Haderslev, tlf. 74 34 34 34.

Klager over kommunens behandling af oplysninger om ejendomme skal ske til Datatilsynet, Borgergade 28, 5., 1300 København K.

Bilag 4 Arkæologiske udtalelse af Museum Sønderjylland

Projektbeskrivelse

Efter det oplyste skal der etableres 6 paddevandhuller (*bemærkning af Haderslev Kommune: efter ændring af ansøgningen kun 5 stk.)* samt etableres et to-trådet kreaturhegn med
låger omkring hele området, et læhegn mod syd og en mindre parkeringsplads mod sydøst.
Planområdet omfatter dele af matr. 349, 495, 496, 497 og 498 alle Skovby, Vedsted til etablering af vandhullerne. Hegnet berører desuden matr. 160, 500 og 506 alle Skovby, Vedsted.
Vandhullerne omfatter et samlet areal på ca. 5200 m2 efter Museets visuelle vurdering.
Kreaturhegnet omfatter en linje på ca. 2,6 km i omkreds.
Området ligger dels i mark/græs og dels som våde lavninger.

Topografisk beskrivelse

Planområdet ligger nord for Skovby. Igennem området løber Storå, som har forbindelse til Vedbøl Sø længere mod nord. Vest for planområdet ligger desuden Abkær Mose. Planområdet er placeret i relativt højtliggende terræn med skrænter mod åen (se kortbilag).

Tæt omkring området er der registreret flere væsentlige, jordfaste fortidsminder.
Umiddelbart vest for planområdet ligger det føromtalte fredede fortidsminde Skovbybatteriet, som er en del af det tyske 1. verdenskrigs befæstningslinje, som gik tværs over Sønderjylland (sb. 419 Vedsted Sogn, fredningsnr. 3909:91). Stillingen er opført i 1916-18, som et forsvarsværk mod mulige engelske angreb fra nord. Skovbybatteriet var et af de kraftigste af de såkaldte mellemsvære batterier i stillingen. Batteriet var mere end 250 meter langt og består af både bevarede og bortsprængte rester af 22 betonkonstruktioner, herunder kanonstandpladser, ammunitionsrum, mandskabsrum og en kommandobunker. Mange af de oprindelige anlæg er fjernet ved sprængning efter genforeningen (1923), men det fuldstændige omfang kendes ikke. Det nærmeste vandhul (nr. 6 – *bemærkning af Haderslev Kommune: nu nr. 5*) placeres umiddelbart uden for 100 meter beskyttelseszonen til dette anlæg.
Yderligere ligger ligeledes den føromtalte bro, Surkær Bro, fra 1787 umiddelbart uden for det planlagte kreaturhegn (sb. 415 Vedsted Sogn, fredningsnr. 3909:81). Broen fører Fredshulevej over Storå og er en kampestensbro. Fredshulevej var en del af oksevejen, som ledte fra Haderslev til Hærvejen ved Immervad Bro længere mod sydvest.
Sydvest for planområdet er registreret en lille gruppe nu forsvundne gravhøje samt en lille urnegravplads med fund af to urner fra førromersk jernalder (hhv. sb. 238-241 alle Vedsted Sogn samt sb. 277 Vedsted Sogn). Der er ikke registreret bopladsspor tilhørende hverken gravhøjene, som formodes at være fra stenalder eller bronzealder eller urnegravpladsen.
Vi ved desuden af erfaring, at planområdets topografiske placering – forholdsvis højt i terrænet og tæt ved vand - er en beliggenhed, som man også har foretrukket til placering af bopladser og gravpladser i forhistorien.

Museets vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for planområdet til etablering af vandhullerne. Såfremt der anvendes dybdegående jordbearbejdning (eks. reolpløjning) til etablering af læhegnet anbefales også her en arkæologisk forundersøgelse.
Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet samlet overstiger 5000 m2, skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre. De jordfaste fortidsminder er

omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi.

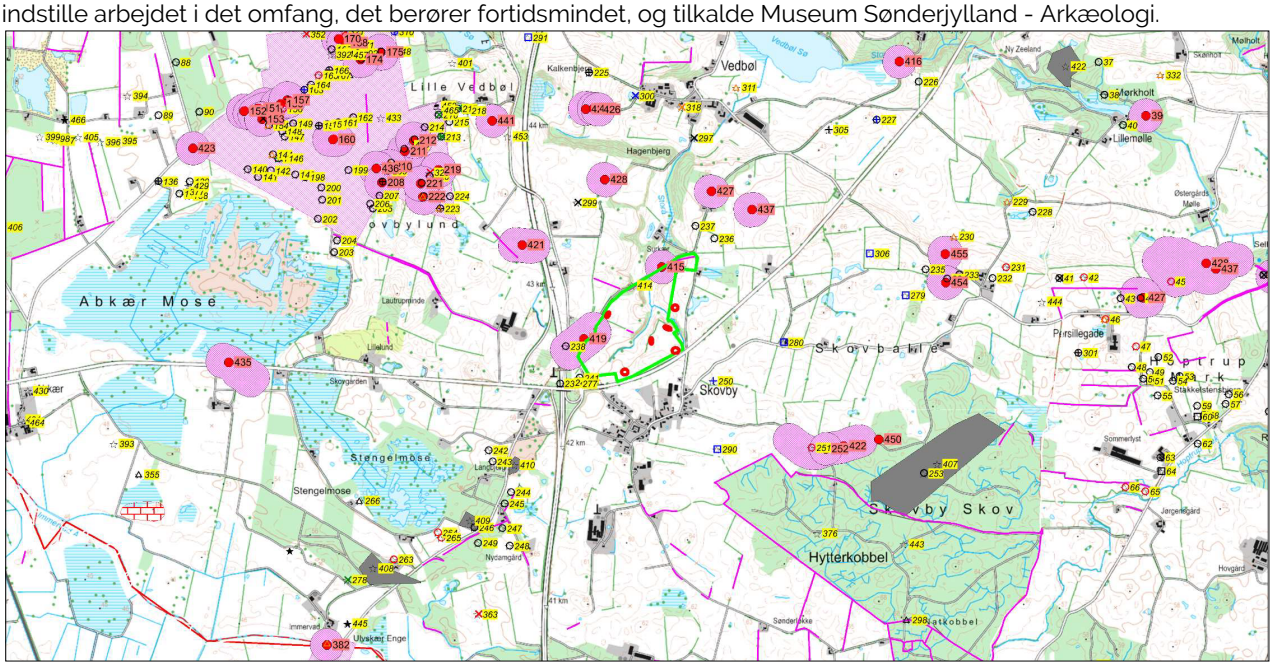

Fra Museum Sønderjylland – oversigtskort over fortidsminder

Bilag 5 Beskrivelsen af kulturhistoriske fortidsminder og kulturmiljøet

Udtræk af den kulturhistoriske udtalelse af Museum Sønderjylland

(som museet har udarbejdet. i forbindelse med ansøgningen til læhegn og kreaturhegn, som ikke kræver landzonetilladelse, Museets vurdering ift. disse forhold vises derfor her ikke.)

Udtalelsen skal ses i sammenhæng med udpegningen som kulturmiljø (Hærvejen/Oksevejen) og fredningen.

"Beskrivelse af fortidsminderne:

Skovby Batteri

Det ene berørte fredede fortidsminde omfatter de bevarede og de sprængte rester af et mellemsvært batteri i den store forsvarsstilling fra 1. Verdenskrig: Sikringsstilling Nord (fredningsnr. 3909:91, sb. 419).
Skovby Batteri var et af stillingens kraftigste mellemsvære batterier. Det var mere end 250 meter langt og bestod af 22 betonkonstruktioner: seks kanonstandpladser, 10 ammunitionsrum, fem mandskabsrum og en kommandobunker. Mange af de oprindelige anlæg er fjernet ved spræning i 1923 og senere ved byggeriet af den sønderjyske motorvej.
Den bevarede del af batteriet består af to mandskabssrum og fire små ammunitionsrum. Begge mandskabsrum er identiske og har samme størrelse og mål. Begge er nedgravet i terræn med fritliggende indgang mod øst. Udvendigt ses spor efter tjære på det buede betondække. Facaderne er ca. 2 meter høje og begge bunkers er udvendigt 6x4 meter. Indgangspartiet er lidt trukket tilbage fra fronten. Indenfor er et enkelt rum, som måler 3x1,9x2,2 meter overdækket med en forskalling af krumvalsede bølgeblikplader.
Langs begge sider ses 42 cm høje sidebænke. I begge betonmure er øvest indsat flere jernkroge. Ved indgangen findes en 46x51x37 cm stor vægniche, og en lille sidebænk. De fire bevarede ammunitionsrum er identiske med samme størrelse og udvendige mål: 2,60x3,30x2,40 meter. De består alle af et 1,20x1,60x1,00 meter stort rum/niche foran hvilket der er betonstøbte platforme flankeret af skrå støttemure. Et enkelt ammunitionsrum adskiller sig fra de øvrige ved at have en hulkehlet facade.
Det ene bevarede mandskabsrum samt to ammunitionsrum ligger lige øst for motorvejen ved en rasteplads, de øvrige tre anlæg ligger et stykke mod nordøst, lige øst for Fredshulevej.

Batteriet skal ifølge overleveringen have været særdeles godt camoufleret og var næsten usynligt på 50 meters afstand. Terrænet hvor stillingen blev anlagt var ganske nøje udvalgt: strækningen skulle være så kort som mulig for at kunne forsvares med færrest mulige tropper, desuden var den anlagt så den gav bedst muligt indsyn og overblik over området nord for stillingen. Det foranliggende terræn blev ligeledes udnyttet bedst muligt ved hjælp af passive hindringer som engområder, søer og moser, og flere vandløb blev forberedt til opstemning således at lavtliggende områder kunne oversvømmes for at besværliggøre en fjendtlig fremrykning mest muligt.

Surkær Bro
Det andet fortidsminde er Surkær Bro (fredningsnr. 3909:81, sb. 415). Fortidsmindet omfatter vej- og broanlæg. Kampestensbroen er ca. 3,5 m lang, ca. 7 m bred og ca. 1,2 m høj. Broen har enkelt rektangulært gennemløb og granitkvadrene ligger i to skifter. Langs broens sider ses en kantforstærkning af utilhuggede marksten. Til markering af broen er i kanten af vejbanen i hvert af broens fire hjørner opsat en vejsten.
Surkær Bro fører Fredhulevej over Storå eller rettere Kolsbæk, som vandløbet hedder på denne strækning. Storå optræder dog på kortmateriale (aktuelt 4 cm kort). Broen er opført i 1787 efter der i 1784 kom den første større vejlov for hertugdømmerne. Loven blev til på grund af den generelle dårlige stand af landevejene i hertugdømmerne og ønsket om at forbedre tilstanden.
Fredshulevej var en del af Oksevejen, der fra middelalderen og frem ledte fra Haderslev til Hærvejen ved Immervad Bro længere mod sydvest. Som nævnet antyder er det en drivvej, hvor stude ledes til og fra markeder i blandt andet Flensborg og videre ud i Europa. Oksevejen – i 1804 kaldt Die große Heerstrasse- var desuden en del af hovedfærdselsåren mellem København og Hamburg.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Oksevejen/hærvejen
Hærvejsstrækningen omfatter en række elementer, der har tæt tilknytning til selve vejens historie og udvikling, men også til landskabet i det område, hvor vejen løber. Helheden omfatter den del af hærvejen, der løber fra Immervad Bro ned til den forhistoriske forsvarslinie "Æ Vold". Nord for Immervad er medtaget den velbevarede del af den senmiddelalderlige oksevej, der førte de store oksetransporter fra toldstedet i Haderslev og ud til hærvejen. Et vist areal på begge sider af vejen er udpeget for at bevare vejens forløb gennem landskabet, og fordi der i dette område har ligget og stadig ligger en lang række gravhøje, der har fulgt den forhistoriske forgænger for hærvejen. Gravhøje og vej skal ses i en sammenhæng. Langs Hærvejen er desuden bevaret Hærulf-stenen og nogle såkaldte bedesteder. Tæt ved Hærvejen ligger landsbyen Øster Løgum, der er den eneste landsby, som befinder sig meget tæt ved hærvejsstrækningen. Det er en nogenlunde velbevaret landsby fra middelalder og nyere tid, med gårdene liggende langs fem veje, der fra kirken og en af landets ældste præstegårde stråler ud imod landsbyens marker. Området udgør, som den bedst bevarede del af Hærvejen i Sønderjylland, en helhed i sammenhæng med det landskab, hvori hærvejen nødvendigvis måtte løbe.

Som helhed er den desuden særegen, når man medtager de særlige elementer som Oksevejen mod Haderslev, Immervad Bro, runesten og landsbyen Øster Løgum ved Hærvejen. Kulturhistorisk set kan hærvejen være truet af råstofindvinding, skovplantning og byggeri i forbindelse med landsbyerne.